
Stavrofora
Theodora Videscu,
Mănăstirea „Înălțarea
Sfintei Cruci”, Budești

Ierihon și Valea Hozevei

Drumul ce leagă Ierusalimul de Ierihon coboară printre stâncile golașe ale Munților Iudeii. Cândva, cu 2000 de ani în urmă, în vremea Mântuitorului Iisus Hristos, caravanele de cămile și cetele de călători treceau adesea prin aceste locuri, făcând legătura între Ierusalim – Ierihon – Valea Iordanului – Egipt – Galileea – Samaria – Siria – Iordania și Liban. Și astăzi, în secolul 21, mașinile traversează pustiul Iudeii către aceleași destinații.

Spinarea munților coboară către Marea Moartă, descoperind privirii o panoramă largă spre Muntele Nebo din Iordania, Valea Iordanului și pustiul nemișcat de nisip și piatră. O oază de verdeață strălucește spre Muntele Carantania, la poalele căruia se întinde orașul biblic Ierihon. Veche cetate cananeită cu o existență neîntreruptă de 11.000 de ani, Ierihonul este unul dintre cele mai vechi orașe din lume, fiind locuit continuu. Invazii, colonii, stăpânii, imperii și califate, guvernorate și politici ale vremurilor nu au reușit să distrugă însă inima acestui oraș.

Din cel mai vechi oraș din lume care este Ierihonul au rămas unele mărturii arheologice. Se știe că Ierihonul era o cetate liniștită, cu o sursă importantă de apă – Izvorul lui Elisei (lb. arabă, *Ain Es-Sultan*) – și un cimitir¹. Se mai văd și astăzi în partea de sud a orașului ruinele unuia dintre multe palate atribuite regelui Irod cel Mare. Acest palat din Ierihon lord îl folosea în iernile reci ale Ierusalimului. Astăzi, locul, plin de bălării și gunoaie, se numește *Tulul Abu el-'Alayiq*. Săpăturile arheologice din anul 1970 au descoperit multe funcționalități ale palatului: spații rezidențiale, piscine, saune. Regele Irod cel Mare a murit în cetatea Ierihonului, dar a fost înmormântat pe Muntele Irodion aflat pe vechiul Drum al Hebronului, drum ce leagă și astăzi cetatea Betleem de cetatea Hebronului.

Palatul lui Hisham (*Khirbat al-Mafjar*, lb. arabă) a fost un centru important al religiei islamice din secolul VIII d. Hr., purtând amprenta dinastiei

¹ Shimon GHIBSON, *The final days of Jesus, the archeological evidence*, Lion Hudson, New York, 2009, pp.13-14.

arabe El-Umayyad (661–750 d. Hr.). În vremea sa de glorie, fortăreața a fost recunoscută sub numele de *Castelul Umayyad din deșert*, căci el se afla la câțiva kilometri distanță de centrul orașului, spre nord. Fortăreața a rezistat până în anul 1033, când un cutremur de pământ l-a distrus. Ruinele acestuia au devenit în secolul 20 un parc arheologic des vizitat de către turiști. Prin mozaicurile care împodobeau odinioară pavimentul castelului și organizarea administrativă a acestuia, situl amintește despre gusturile rafinate ale dinastiei arabe El-Umayyad și al epocii în care aceștia au stăpânit Locurile Sfinte din Egipt, Siria, Iordania și Palestina, lăsând peste tot asemenea fortărețe ale puterii lor.

Tell es-Sultan (*Ein es-Sultan* lb. arabă) sau Izvorul profetului Elisei este unul dintre cele mai importante situri arheologice din Ierihonul biblic, fiind înscris în patrimoniul UNESCO. Situat astăzi în zona de nord a orașului, acest loc amintește despre evoluția ființei umane de acum 10.500 de ani, care călătorea în triburi de la un loc la altul, în căutare de apă și hrană. Ajunși pe aceste locuri, în vecinătatea izvoarelor de apă, în oaza de verdeață a Levantului², oamenii s-au statornicit pe aceste pământuri, devenind locuitori permanenți ai Ierihonului. Vegetația bogată în pomi roditori și plante medicinale, apele și vecinătatea munților le-a oferit motivul întemeierii acestui loc. Orașul Ierihon și-a păstrat de-a lungul timpului numele de „Orașul palmierilor” pentru culturile sale de curmală, tradiție și nume care s-au păstrat până astăzi.

Cetatea Ierihonului, întemeiată și stăpânită pentru multe secole de către cananeii, a fost atacată și distrusă parțial de către Iosua Navi. El a fost unul dintre ucenicii apropiați ai profetului Moise. Născut în Egipt, el a făcut parte din mulțimea de evrei care a traversat deșertul Sinai, Marea Roșie și, ajungând pe Muntele Nebo, Iosua Navi a primit porunca de la Moise să traverseze Râul Iordan și, mergând în taină împreună cu alți bărbați israeliți spre cetatea Ierihonului, să cerceteze ce fel de locuri și locuitori vor fi acolo. După o scurtă incursiune, Iosua s-a întors la tabără și a adus vestea că acolo, în cetatea Ierihonului, este o viață plină de belșug. Mai târziu, cu un grup de oameni ai armelor, au desfășurat acțiunea de distrugere a zidurilor cetății Ierihonului, luându-o în stăpânire. Se spune că Iosua Navi a folosit o tehnică de luptă mai puțin cunoscută, și anume prin puterea sunetului emis de trâmbițe zidurile s-ar fi prăbușit singure, lăsând loc poporului evreu să pătrundă în cetate și să o stăpânească (Iosua 6).

Cetatea Ierihonului a fost locul de origine al Profetului Elisei și cel de misiune biblică încredințată lui de Dumnezeu. El a fost ucenicul marelui

² Levant, veche denumire a Orientului Mijlociu. Asia de vest de-a lungul coastei de est a Mediteranei.

Profet Ilie Tesviteanul și martor al urcării acestuia cu carul de foc la cer, chiar din zona Ierihonului, spre Râul Iordan.

Oaza Ierihonului este bogată în izvoare și pământuri roditoare. O legendă a locului amintește despre o minune săvârșită de profetul Elisei, care, văzând truda oamenilor în a-și procura hrana și apa, a aruncat un pumn de sare peste pământurile Ierihonului, spunând: „De acum să aveți apă și hrană din belșug!”.

Straturi de istorie și arheologie biblică s-au așternut peste vechiul Ierihon. Fiind loc de trecere, o rută mult tranzitată de către oameni, era firesc să descoperim că Însuși Iisus Hristos, în timpul viețuirii Sale mesianice pe pământ, a trecut prin Ierihon, călătorind spre și din Galileea. Despre aceste treceri vorbește Sfânta Scriptură, amintind minunile săvârșite de Mântuitorul cu locuitorii acestor ținuturi.

Prima minune s-a arătat în Valea Iordanului, nu departe de cetatea Ierihonului, în timpul Botezului Domnului Iisus Hristos, când a avut loc Epifania, taina arătării Sfintei Treimi, a iubirii Tatălui față de Fiul și implicit a iubirii lui Dumnezeu pentru oameni. A doua minune a fost aceea a Vindecării Orbului din Ierihon (*Luca* 18, 35-43). Altă minune a fost aceea a vindecării altor doi orbi (*Matei* 20, 30-34).

O altă minune săvârșită de Iisus Hristos este aceea a postului de 40 de zile de pe Muntele Carantania (*Matei* 4, 1-11), timp în care fiind, ispitit de diavoulul cu cele materiale ale lumii, a răbdat ispitelor, arătând astfel valoarea vieții spirituale și a credinței în lucrarea lui Dumnezeu, cu timp și fără timp.

Călătorul care ajunge astăzi în Ierihon, cel mai vechi oraș din lume, aflat la cel mai jos nivel (417 m sub nivelul mării), pășește într-o cetate orientală și în același timp eclectică din punct de vedere religios. Aici își au sediul mai multe reprezentanțe ale bisericilor: rusă, coptă, grec-ortodoxă, românească. În centrul orașului se află Moscheea Albastră. Nu departe de ea, la răspântie de drumuri, se mai păstrează un arbore imens, cu trunchiul supradimensionat, având coroana de frunze verzi și o inscripție în limbile vorbite curent aici: „Dudul lui Zaheu”. Se spune că pe acest loc era vama de trecere dintre Iudeea și Samaria, drept care călătorii trebuiau să achite o taxă de trecere. În vremea aceea, vameșul colector de taxe era un anume Zaheu. El era un bărbat mic de statură, iar numele său provine din Zachay (*nevinovat, inocent*, lb. siriacă). Întâlnirea lui Zaheu cu Iisus Hristos a fost providențială, căci Zaheu, mai-marele vameșilor, s-a lecut de păcatul lăcomiei și al dorinței de a-și mări averea personală prin înșelătorie (*Luca* 19, 1-6).

Această trecere a lui Iisus Hristos prin Ierihon și convorbirea Sa cu Zaheul vameșul au fost motivul pentru care Patriarhia grec-ortodoxă a

Ierusalimului a construit în secolul al XVIII-lea o biserică închinată Sfântului Proroc Elisei, ocrotitorul cetății Ierihonului. Această biserică păstrează în curtea ei trunchiul uscat al unui alt dud (sicomor), ce amintește de faptul că pe acest loc va fi fost casa lui Zaheu în care ar fi poposit Mântuitorul Iisus Hristos cu ucenicii Săi.

În curtea din spate a bisericii se află cimitirul mănăstirii acesteia unde își dorm somnul de veci Ieromonahul Damian Stog și familia Dumitru Samoilă. Părintele Damian Stog a slujit la biserica românească de la Iordan. În anul 1970, aflându-se în zona râului Iordan și intrând în apele acestuia, soldații israelienilor au somat să iasă din apele-graniță cu Iordania. Părintele Damian Stog suferea de deficiență de auz, nu cunoștea limba ebraică și, nesupunându-se somației, soldații l-au împușcat pe loc. Trupul lui adunat din apele Iordanului a fost înmormântat la mănăstirea Dudul lui Zaheu. Familia Dumitru Samoilă, originară din zona Botoșanilor, a poposit în Palestina biblică în anii 1933, stabilindu-se în Ierihon. Proprietatea lor a fost o bucățică de pământ, cu o casuță modestă pe ea, pe care le cumpăraseră cu mare efort financiar. La sfârșitul vieții, neavând urmași, au donat Patriarhiei Române această mică proprietate pentru a se construi un loc de rugăciune și popas pentru românii pelerini la Locurile Sfinte. Fapt care s-a materializat între anii 1994–2010, în timpul Preasfințitului Părinte Episcop Ieronim al Daciei Felix (Arhimandritul Ieronim Crețu, reprezentantul Patriarhiei Române la Sfintele Locuri 1994–2014).

Așezământul românesc din orașul biblic Ierihon. În anul 1933, familia de români Samoilă a poposit în orașul Ierihon și a rămas să muncească și să viețuiască pe aceste pământuri biblice. În vremea aceea, ora-

șul Ierihon era parte din Regatul Hașemit al Iordaniei. După Războiul de 6 zile din 1967, Ierihonul a fost inclus în zona ce se numește astăzi Cisiordania. Familia Samoilă a avut un singur fiu, Dumitru, care, la rândul său, căsătorit fiind, nu a avut urmași. La îndrumarea duhovnicească a Sfântului Ioan Iacob Hozevitul, care le-a fost duhovnic au decis să doneze Patriarhiei Ortodoxe Române terenul lor, în suprafață totală de 1000 m², și cu „două rânduri de case”, spre a servi drept metoc al așezămintelor românești din Țara Sfântă. Terenul se află în centrul orașului Ierihon, înconjurat de casele beduinilor locali, la poalele Muntelui Ispitirii, la doi pași de Biserica Dudul lui Zaheu și la 8 kilometri de Râul Iordan. În mijlocul oazei ierihonitene, Biserica Ortodoxă Română a decis în anii 1990 să se construiască un complex bisericesc mai încăpător decât cel de la Ierusalim. S-a dorit să fie o casă de pelerini cu un paraclis biserică pentru a servi slujbelor în limba română. Preotul care s-a implicat cel mai mult și încă de la început a fost Arhimandritul Ilarion Argatu de la Mănăstirea Cernica. Părintele a adunat mii de români din țară și din străinătate în jurul acestui proiect. O colectă mare de bani făcută de Părintele Argatu a fost de folos pentru documentația proiectului. Au trebuit 5 ani de negocieri în vederea obținerii de avize, aprobări din partea administrației locale a Autorității Naționale Palestiniene. În anul 1999 s-a pus piatra de temelie, iar în anul 2000, cu ocazia Serbărilor Jubiliare Panortodoxe dedicate Bimileniului Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, patriarhul Teoctist, înconjurat de un sobor de arhiepiscopi și preoți români sosiți la Locurile Sfinte pentru a participa la aceste manifestări creștine, au sfințit locul a două altare și a casei de pelerini ce urmau a se edifica. Lucările au fost anevo-

iase, șantierul de lucrări de multe ori încercat fie din lipsă de materiale, fie din lipsă de muncitori, fie din lipsă de fonduri sau pur și simplu din imobilismul unor forțe care se opuneau acestui proiect. Arhitecți, ingineri, muncitori români și arabi au pus umărul și dragostea lor la edificarea acestui așezământ. Români de pretutindeni au răspuns chemării de a se alătura cu „bănuțul văduvei” la această construcție. Preoți vrednici de laudă au adus mii de pelerini români la Sfintele Locuri; monahi și monahii al căror nume se va fi scris în ceruri au participat cu toată dragostea și priceperea lor, de multe ori punându-și viața în pericol, la edificarea și finalizarea lucrărilor acestui așezământ care există astăzi. Munca titanică, fără odihnă, care a antrenat mii de oameni și de relații între oameni care s-au pus de acord, toate acestea au dus la acest rezultat: o biserică mare, cu hramul *Nașterea Domnului*, un paraclis cu hramul *Sf. Ioan Iacob și Toți Sfinții din Palestina*, un paraclis cu hramul *Sf. Cuv. Parascheva de la Iași* și *Sf. Proroc Daniel*, o casă de pelerini cu peste 100 de locuri, toate așezate pe un teren care s-a extins de la 1000 m² donați de familia Samoilă, la alți aproximativ 2000 m², cumpărați în vecinătate. Dincolo de polemicile unei zile pline de osteneală și de vitregia unor vremuri mai puțin pașnice și îngăduitoare, Biserica Ortodoxă Română a împlinit un vis mai vechi al românilor, acela de a avea și ei „măcar un paraclis românesc”, și iată, locuri de odihnă și închinare la Sfintele Locuri. La marginea oazei, în vecinătatea palmierilor care dau numele Ierihonului ca *Oraș al palmierilor*, vântul înmiresmat de livezile de citrice și de florile pustiei, aduce peste tihna zilei cufundate în moleșeala caniculei cuvintele Sfintei Scripturi: „(...) a venit Ioan Botezătorul și propovăduia în pustia Iudeii spunând: Pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor” (*Matei 3, 1-2*)³.

Ierihonul păstrează amintirea unor români – călugări și călugărițe cu viață îmbunătățită – care au trăit mulți ani în modestele chilii din apropierea Așezământului românesc de astăzi. Amintim aici pe Ieroschimonahul Juvenalie Străinul (1902–1989). Acesta era originar din județul Bacău. A intrat ca frate de mănăstire la Mănăstirea Durău. Căutând mai mult liniște și însingurare, a mers după doi ani la Mănăstirea Frăsinei – Vâlcea, unde a și fost tuns în monahism. După doi ani a plecat la Muntele Athos și a viețuit în Schitul Prodromul, la Chilia „Agheasma Sfântului Atanasie al Atonului”.⁴ În 1938 a plecat la Sfintele Locuri, la Mormântul Sfânt al Domnului. Acolo l-a întâlnit pe Sfântul Ioan Iacob de la Neamț (Hozevitul), împreună cu care s-a nevoit în peșterile de la Kalomona, spre

³ Monahia Stavroforă Theodora (VIDESCU), *Ierusalim sensul lumii, scurte însemnări despre Locurile Sfinte*, Ed. Nemira, 2015, pp. 202-210.

⁴ Arhimandrit Ioanichie BĂLAN, *Convorbiri duhovnicești*, I, Ed. a doua, Ed. Episcopia Romanului și Hușilor, 1993, p. 634-635.

Marea Moartă. În 1947 a mers la Schitul românesc de la Iordan împreună cu Sfântul Ioan Iacob, care fusese numit egumen acolo. După 6 ani, Sfântul Ioan Iacob, cu binecuvântarea patriarhilor români și al patriarhiei Ierusalimului, s-a retras pe Valea Hozevei, în pustie. Ieromonahul Juvenalie Străinu a mai rămas 10 ani la Schitul Românesc de la Iordan, apoi s-a retras la Mănăstirea Sfânta Ecaterina din Sinai, nevoindu-se în pustiu Raitului, nu departe de mănăstire. Sfârșitul viețuirii sale pământești s-a încheiat la Atena, într-un azil pentru preoții bătrâni ai Patriarhiei Ierusalimului, unde a și fost înmormântat.

O altă călugăriță româncă viețuitoare în orașul Ierihon a fost Monahia Galinia Gheorghitan (1889–1978). Ea a viețuit timp de 42 de ani în Țara Sfântă, venind de la Mănăstirea Agafton – județul Botoșani. A trăit într-o căsuță smerită, pe o uliță în apropierea Așezământului românesc din Ierihon, care la vremea aceea nu exista. Casa ei era primitoare pentru oaspeți români întotdeauna, oferind găzduire și cuvânt de folos duhovnicesc. A fost contemporană cu Sfântul Ioan Iacob Hozevitul, cu Părintele Ioanichie Pârâială, cu schimonahia Magdalena Pârâială, cu Părintele Juvenalie Străinul și alții. Căsuța ei cu câteva chilii există și astăzi. Maica Galinia se odihnește la cimitirul Mănăstirii rusești Eleon de pe Muntele Măslinilor.

Valea Hozevei (*Wadi Qelt* lb. arabă/*Nahal Prat*, lb. ebraică) se află într-o vale adâncă între Valea Iordanului și Marea Moartă și între înălțimile Iudeii care leagă Ierusalimul de Betleem. Această vale a morții, așa cum se traduce din limbile locale, amintește despre miile de călugări și sihaștri care s-au retras în aceste pustii pentru rugăciune și comuniune deplină cu Dumnezeu. Această Vale a Hozevei amintește în primul rând de marii profeți biblici, Ilie Tesviteanul și Elisei, despre Sfântul Ioan Botezătorul, care au rămas în istoria locurilor drept precursori ai monahismului răsăritean local și nu numai.

Drumul ce coboară de la Ierusalim spre Ierihon pe vechiul drum roman amintește despre pilda bunului samaritean (*Luca 10, 29-37*). În prezent, autoritățile isreliene au amenajat un muzeu în aer liber, descoperind ruinele vechiului han „Bunul Samaritean”, muzeu ce poate fi vizitat. Nu departe de acest sit arheologic se coboară în Valea Hozevei.

Astfel, pe drumul ce leagă Ierusalimul de Ierihon, în acest pustiu al Iudeii, se află ctitorii monahale încă din veacul al IV-lea d. Hr. Unică în existență, istorie și continuitate este mănăstirea Sfântul Gheorghe Hozevitul, contemporană cu Marea Lavră de la Sfântul Sava cel Sfințit și cea a Sfântului Teodosie cel Mare de lângă Betleem.

Viața monahală a acestei mănăstiri își are izvorul în jurul anilor 420 d. Hr. Sihaștrii acestor locuri au îmbrățișat modelul viețuirii Sfântului

Antonie cel Mare, care adunase în jurul lui, în pustia egipteană, mii de călugări. Astfel, la sfârșitul secolului III d. Hr. și începutul secolului IV d. Hr., odată cu încetarea prigoanelor împotriva creștinilor, au apărut primele mănăstiri cu comunitățile lor, în diferite părți ale Egiptului, Siriei, Palestinei și Asiei Mici – Capadocia. Primul călugăr din Palestina menționat de către tradiția locală a fost Sfântul Hariton. Într-o vale la nord-est de Ierusalim, la Douka⁵, pe vârful unui pisc muntos de unde se poate vedea Ierihonul, acesta a întemeiat prima mănăstire de călugări. Mai târziu, au apărut și altele, adunând în jurul lor călugări care trăiau în peșterile săpate natural în stânci, în solitudine și rugăciune. Ei se întâlneau o dată pe săptămână pentru o slujbă și o masă comună.

Mănăstirea Sfântul Gheorghe Hozevitul și a Sfântului Ioan Iacob Hozevitul a fost fondată pentru prima oară de către Sfântul Ioan din Teba, la anul 480, acesta venind din Egipt. Perioada de maximă înflorire a avut loc însă în timpul Sfântului Gheorghe Hozevitul în secolul al VI-lea d. Hr. Se spune că în peșterile din Valea Hozevei au viețuit până la 3000 de călugări cu viață sporită. În anul 614, în timpul mării invazii a perșilor la Sfintele Locuri, mănăstirea a fost distrusă și mulțimea de călugări masacrată de către perși. Unii dintre călugări au reușit să salveze odorul de mare preț al mănăstirii, și anume Icoana Maica Domnului Egiptissa, la care se va fi închinat Sfânta Maria Egipteanca în vremea sosirii ei la Ierusalim în secolul V d. Hr. Această icoană se află astăzi într-o mănăstire grecească din insula Amorgos.

Mănăstirea Hozeva, în forma ei actuală, a fost reclădită și restaurată în anul 1878. Ea a aparținut dintotdeauna Patriarhiei grec-ortodoxe a Ierusalimului. Mănăstirea cuprinde biserica cu hramul Buna Vestire, paraclisul vechi cu hramul Sfântului Arhidiacon Ștefan. Pavimentul de mozaic din acest paraclis datează din secolul al XII-lea. Deasupra mănăstirii se află un mic paraclis amenajat în peștera Sfântului Proroc Ilie Tesviteanul – ultimul său popas înainte de a fi ridicat cu carul de foc la cer.

În rândul monahilor îmbunătățiți care au trăit în secolul 20 în Țara Sfântă și care și-au încheiat viața în Valea Hozevei, se află Sfântul Ioan Iacob de la Neamț (Hozevitul). Născut în anul 1913 la Crăiniceni în județul Botoșani, copilul Ilie a rămas orfan de mic a fost crescut de bunica lui, care i-a insuflat dragostea pentru biserică și rugăciune. La vârsta de 19 ani, părintele Ioan a mers la Mănăstirea Neamț, unde a fost tuns în monahism. La vârsta de 23 de ani, trecând pe la mănăstirea Turnu din Vâlcea, s-a decis să pornească spre Țara Sfântă, unde a rămas la Mănăstirea Sfântul Sava din Pustiul Iudeii. După izbucnirea celui de-Al Doilea Război

⁵ Cyril of Scythopolis, *The Lives of the Monks Of Palestine*, Cistercian Publications Kalamazoo, Michigan, 1991, „Introduction”.

Mondial, armata germană s-a apropiat de Egipt, în Alexandria, fapt ce a creat mare tulburare în tot Orientul Mijlociu. Armata britanică ce apăra Sfintele Locuri, fiind sub dominația britanică, a adunat pe toți românii și i-au dus într-un lagăr pe Muntele Măslinilor. Părintele Ioan cunoștea mai multe limbi străine (greaca, franceza, araba, germana), dar și îngrijirea bolnavilor, căci fusese și infirmier la bolnița Mănăstirii Neamț și la cea a Mănăstirii Sfântul Sava, motiv pentru care a fost ținut în lagăr mai mult decât alții, pentru a fi de folos răniților.

După încetarea conflictelor militare, prizonierii au fost eliberați, iar Părintele Ioan s-a retras din nou la Mănăstirea Sfântul Sava, alături de duhovnicul său, Părintele Sava sârbul. În anul 1947 a fost hirotonit ierodiacon, apoi ieromonah, în Biserica Învierii Domnului din Ierusalim, apoi a fost numit stareț la Schitul Românesc de la Iordan. În anul 1952, împreună cu ucenicul lui, părintele schimonah Ioanichie Pârâială, au plecat la Peștera Sfânta Ana de pe Valea Hozevei. Sfântul Ioan Iacob Hozevitul a viețuit în peștera Sfintei Ana până în anul 1960, când, la vârsta de doar 47 de ani, în noaptea de 4–5 august, s-a mutat la Domnul, ostenit de boală și de nevoințe doar de Dumnezeu știute. După dorința sa fierbinte, a cerut ca trupul să îi fie înmormântat în peștera în care viețuise. Ceea ce s-a făcut întocmai. După 20 de ani de la mutarea sa la Domnul, în anul 1980, Părintele Ioan s-a arătat unui preot grec din America, arhimandritului Panteleimonos, care îi fusese fiu duhovnicesc, și i-a spus: „Dacă dorești să mă vezi, vino să mă vezi la Hozeva!”. Părintele grec nu știa dacă părintele Ioan mai era în viață, însă a mers după o vreme în Țara Sfântă și a întrebat la Hozeva ce s-a întâmplat cu Părintele Ioan. Aflând că este înmormântat în peșteră, părintele Panteleimons a urcat acolo însoțit de câțiva credincioși. L-au găsit pe părintele Ioan cu trupul întreg, neputrezit, răspândind bună-mireasmă. Atunci s-a făcut slujbă și, cu binecuvântarea patriarhului Diodoros al Ierusalimului, au coborât trupul părintelui Ioan în biserica mănăstirii Hozeva, unde a fost pus într-o raclă și unde se află până astăzi. În anul 1992, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a decis canonizarea mai multor sfinți români, printre care și pe Sfântul Ioan Iacob, cu numele de Hozevitul, cu dată de prăznuire la 5 august. L-am cunoscut pe părintele Panteleimonos în America, la venerabila vârstă de 85 de ani, trăind retras, după ce a înființat două mănăstiri – *Holy Transfiguration*, în zona Bostonului. Mi-a vorbit cu căldură despre Sf. Ioan Iacob, spunând că „a fost cel mai smerit călugăr pe care l-a cunoscut vreodată în viața sa”. În paraclisul Mănăstirii Holy Transfiguration avea la închinare, într-un relicvariu de aur și argint, sub forma unei mâini, un deget de la Sfântul Ioan, spre închinare. Astăzi, la Hozeva, se fac minuni neîncetate la racla Sfântului Ioan Iacob. Unora li s-a arătat aieveja, le-a vorbit sau i-a tămăduit de vreo

boală. Călugării greci care viețuiesc astăzi în Mănăstirea de la Hozeva mărturisesc că, uneori, intrând dimineața devreme în biserică pentru Sfânta Liturghie, îl găsesc pe Sfântul Ioan citind la strănă, din Psaltire. De îndată ce apare cineva, se face nevăzut. Multe minuni se petrec în taină la Hozeva. Patriarhia Ierusalimului a proclamat canonizarea Sfântului Ioan Iacob Hozevitul la data de 31 ianuarie 2016, devenind un sfânt român canonizat de două Patriarhii.

Se consideră că această vale – Wadi Qelt – se află sub ocrotirea Maicii Domnului, căci ea păstrează istoria rugăciunilor Sfintei Ana, mama Fecioarei Maria, care se retrăsese pe aceste văi, într-o peșteră, cerând lui Dumnezeu milă spre a putea da naștere unui prunc. Sfinții Părinți Ioachim și Ana aduceau mereu jertfe la templul lui Solomon, însă arhiereul le-a spus la un moment dat, că nu le este primită jertfa, căci aceia care nu au copii sunt considerați oameni blestemați de Dumnezeu. Pe când Sfânta Ana se retrăsese în peștera de pe Valea Hozevei, Sfântul Ioachim a alergat departe și el, în deșertul de dincolo de pustia Iudeii, unde s-a rugat fierbinte Domnului să îl izbăvească de blestemul nerodirii de prunci. Pe când se ruga, un înger al Domnului i s-a arătat și i-a vestit nașterea Fecioarei Maria.

Valea Hozevei duce mai departe firul istoriei sale biblice și actuale. Dimpreună cu Cetatea Ierihonului, Muntele Carantania, Valea Iordanului și Pustiul Iudeii, aceste Locuri Sfinte au atras milioane de oameni ai planetei care au căutat fie pământ și apă, fie supremație militaro-politică, fie înstrăinarea de zgomotul marilor cetăți, sub mantia de lumină a celor mai mari sfinți ai Sfintei Scripturi, a Mântuitorului Iisus Hristos Însuși.

Astăzi, în secolul 21, o telegondolă modernă urcă și coboară turiștii din Ierihon către abruptul Munte Carantania, traversând pe deasupra ruinelor vechii cetăți înconjurată de vegetația permanent verde a locurilor, arătând imaginea unei geografii pline de mireasma Orientului, a trandafirului de Ierihon care, neudat fiind chiar ani de zile, atunci când primește un strop de rouă, înflorește. Asemenea este și destinul acestor Locuri aflate sub permanenta purtare de grijă a Creatorului a toate și a tuturor.